

засобів у мовленні представленого героя. До **перспектив** подальшого дослідження відносимо зіставлення різних типів мовних особистостей та відповідних їх рівнів.

Література

- Андрєєва І. О., Латушкіна К. О. Вербалізація генеративного концепту REASONING (на матеріалі телесеріалу “Elementary”) / І. О. Андрєєва, К. О. Латушкіна // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – № 56. – С. 22-24.
- Андрєєва І. О., Латушкіна К. О. Когнітивний простір мовної особистості героя Шерлока Холмса (на матеріалі телесеріалу “Elementary”) / І. О. Андрєєва, К. О. Латушкіна // Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики : науковий журнал. – Чернівці : «РОДОВІД». – 2016. - № 11 – 12, Ч. 1. – С. 17-20.
- Андрєєва І. О., Латушкіна К. О. Лінгвальні засоби реалізації мовної особистості героя телесеріалу «Elementary» та їх відтворення в перекладі / І. О. Андрєєва, К. О. Латушкіна // Нова філологія : збірник наукових праць. – Запоріжжя : ЗНУ. – 2014. – № 65. – С. 174-179.
- Андрєєва І. О., Латушкіна К. О. Фразеологізми як засіб актуалізації мовної особистості героя (на матеріалі телесеріалу «Elementary») / І. О. Андрєєва, К. О. Латушкіна // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). – Кіровоград : Видавець Лисенко В. Ф. – 2015. – С. 37-40
- Арнольд И. В. Стилистика. Современный английский язык : Учебник для вузов. – М. : Флинта. – 2002. – 384 с.
- Богин Г. И. Современная лингводидактика. // Калинин : Калинин. Гос. ун-т., 1980. – 61 с.
- Буров А. А. Дискурс элитарной языковой личности : роль иронии (на примере научной коммуникации Казбека Шаззо // Историческая и социально-образовательная мысль. – 2016. – №1. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://cyberleninka.ru/article/n/diskurs-elitarnoy-yazykovoy-lichnosti-rol-ironii-na-primere-nauchnoy-kommunikatsii-kazbeka-shazzo#ixzz4JC9rXf6z>
- Виноградов В. В. К теории построения поэтического языка : Учение о системах речи литературных произведений // Поэтика : сборник статей. Временник отдела словесных искусств. – Л., 1927. – 111 с.
- Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность – М. : Издательство ЛКИ, 2010. – 264 с.
- Конан Дойл А. Этюд в багровых тонах [Электронный ресурс]. - Режим доступа : http://www.lib.ru/AKONANDOJL/sh_scarl.txt
- Латушкіна К. О. Лінгвоконцептуальні параметри об'єктивної індивідуальної картини світу (на матеріалі телесеріалу “Elementary”) / К. О. Латушкіна // Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць. – Острог : Видавництво національного університету «Острозька академія». – 2015. – № 55. – С. 140-143.
- Шипицына Г. М. О коммуникативной установке текстов СМИ / Г. М. Шипицына, Ю. А. Воронцова // Русская речь. – М. - 2005. – № 3. – С. 61-67.
- Bruhnn M. Kommunikationspolitik. Systematischer Einsatz der Kommunikation für Unternehmen. – München : Verlag Franz Vahlen. – 2012. – S. 215-465.
- Kendall S., Douglas S. J., Doll J. An overview of communication strategy // Indian Journal of Applied Linguistics. – New Delhi : Bahri Publications. – 2005. – Vol. 31 (2). – P. 113-128.

УДК: 811.111 : 81'42(73)-057.875

АРТЕМЕНКО І. О.

(Запорізький національний університет)

«БРАТНІЙ» СОЦІОЛЕКТ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК СУБКУЛЬТУРА СУЧАСНОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ЛІНГВОСОЦІУМУ

У статті розкривається поняття «братнього» соціолекту американської студентської молоді та визначається його роль в американському варіанті сучасної англійської мови. Автор приділяє певну увагу лінгвостилістичним особливостям лексичних одиниць, що наповнюють зазначений соціолект. На основі новітнього мовного матеріалу здійснюється аналіз основних засобів поповнення його лексичного фонду.

Ключові слова: субкультура, «братній» соціолект, семантико-стилістичні функції, уподібнення, специфікація, образність, контамінація, усічення, переосмислення.

Артемченко И. А. «Братский» социолект студенческой молодежи как субкультура современного американского лингвосоциума. В статье раскрывается понятие «братского» социолекта американской студенческой молодежи и определяется его роль в американском варианте современного английского языка. Автор уделяет определенное внимание лингвостилистическим особенностям лексических единиц, которые наполняют данный социолект. На основе новейшего языкового материала осуществляется анализ основных способов пополнения его лексического фонда.

Ключевые слова: субкультура, «братский» социолект, семантико-стилистические функции, уподобление, спецификация, образность, контаминация, усечение, переосмысление.

Artemchenko I. O. “Fraternal” Sociolect of the Student Youth as a Subculture of the Contemporary American Linguosocium. The article deals with the notion of “fraternal” sociolect of American student youth identifying its role in the American variety of the contemporary English language. The author fulfills an integrated research of the “fraternal” language spoken by a certain category of American students represented by the members of North American fraternities and sororities and covers some peculiarities of its

functioning in the contemporary English language of the USA. The conducted research covers semantic and stylistic peculiarities of the given sociolect using the up-to-date language material that includes texts from nationwide mass media, American fiction stories, student youth TV series and films, speeches of statesmen as well as samples of everyday communication of American fraters and sorors. Besides that, the author considers American "fraternal" sociolect from the point of view of its replenishment with new lexical units and analyzes the main ways of their formation paying attention to their productiveness and identifying certain correlations between the different ways of word formation.

As a result of an integrated analysis of a certain number of sources of evidence, it has been ascertained that assimilation, specification, figurativeness, contamination, reconsideration and reduction appear to be the most productive ways of formation of the lexical units replenishing American "fraternal" sociolect. It has also been established that a small amount of lexemes has been formed on the base of adoption and the concerned lexical units have been divided into several lexico-semantic groups.

Thus, the main source of replenishment of American "fraternal" sociolect with new lexical units is represented by nationwide language resources. Moreover, the concerned lexical units are characterized by significant expressiveness and stylistic richness acting as an expressive stylistic means in different types of texts and samples of communication. Besides that, the given sociolect is quite a powerful source of new lexemes appearing in the contemporary American English and replenishing its lexical structure in particular.

Key words: subculture, "fraternal" sociolect, semantic and stylistic functions, assimilation, specification, figurativeness, contamination, reduction, reconsideration.

Значна частина соціолінгвістичних та лінгвокультурологічних досліджень сьогодення присвячена вивченню різноманітних варіантів існування мови, у тому числі й її територіальних та соціальних діалектів. Дослідження таких соціолектних форм передбачає вивчення мови у тісному взаємозв'язку з особистістю індивіда, його мисленням, світобаченням, духовною культурою та практичною діяльністю [Копытина 2011, с. 123]. Тож, «братній» соціолект американської студентської молоді у контексті діяльності студентських гендерних об'єднань виявляється досить перспективною галуззю дослідження сучасної англійської мови та її американського варіанта, зокрема, у контексті лінгвокультурології та соціолінгвістики.

У даному дослідженні мова зазначеної категорії представників американської студентської молоді визначається як «братній» соціолект, що пов'язано з бурхливою діяльністю студентських гендерних об'єднань у межах системи вищих навчальних закладів США, відомих як *fraternities* та *sororities* (тобто «братерства» та «сестринства» відповідно), й такою їх ключовою ознакою як «братськість» (*fraternization* – термін, що узагальнено вживається як по відношенню до юнацьких, так і по відношенню до дівочих студентських об'єднань), що й призвело до відгалуження їх в окрему субкультуру американського суспільства та, як наслідок, виникнення «братнього» варіанту мови американських студентів, котра функціонує в процесі комунікації зазначеної вікової та соціальної категорії.

На сьогоднішній день ціла низка лінгвістичних досліджень у межах таких дисциплін, як лінгвокультурологія та соціолінгвістика, присвячена вивченню у лінгвокогнітивному та аксіологічному аспектах таких мовних та мовленнєвих явищ як американський студентський сленг [Дорда 2006; Дорда 2013], молодіжний соціолект з точки зору структурного [Аминова 2004], функціонального [Андреева 2004] та соціального аспектів [Бойко 2002] та деяких інших субстандартних варіантів сучасної англійської мови та її американського варіанту, зокрема [Клименко 2005]. Тож, дослідження соціолінгвістичних та лінгвокультурологічних особливостей північноамериканського «братнього» соціолекту потребує ретельної уваги у зв'язку з тим, що до сьогодні дослідники торкалися даної проблематики лише поверхнево, розглядаючи деякі її аспекти у рамках дослідження особливостей американського студентського сленгу [Дорда 2006; Дорда 2013] або ж в контексті класифікації реалій-американізмів як однієї із підкатегорій, що об'єднує реалії системи освіти [Томахин 1998].

Дана стаття присвячена комплексному дослідженню «братньої» мови та мовлення американських студентів та їх функціонування в сучасній англійській мові США. Зазначений соціолект стає настільки поширеним у зв'язку з невпинною активізацією діяльності студентських гендерних об'єднань по всій країні, що вживання багатьох його елементів можна спостерігати не лише в повсякденному мовленні американських студентів, а й текстах і повідомленнях загальнонаціональних засобів масової інформації, у творах художньої літератури, у серіалах, кінофільмах, у промовах високопосадовців та державних діячів тощо.

Метою даної статті є дослідження соціолінгвістичних та лінгвокультурологічних особливостей «братнього» соціолекту американської студентської молоді як однієї із

субкультур сучасного американського лінгвосоціуму. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

- визначити місце і роль «братнього» соціолекту в американському варіанті сучасної англійської мови;
- дослідити лінгвостилістичні особливості зазначеного соціолекту;
- охарактеризувати основні засоби поповнення його лексичного фонду.

Предметом дослідження постає семантико-стилістичний зміст мовних одиниць, що наповнюють зазначений соціолект, засоби їх утворення та особливості функціонування в сучасній англійській мові США. **Об'єктом** даного дослідження є «братній» соціолект американської студентської молоді та особливості його функціонування у межах національної мови.

Насамперед слід наголосити на соціолінгвістичних параметрах мовлення представників молодого покоління, серед яких виділяють віковий критерій, соціальну приналежність, територіальну ознаку, гендерний критерій та ступінь освіченості [Копытина 2001, с. 123]. Найважливішими якостями представників молодого покоління та студентської молоді, зокрема, окрім вікових, також виявляються соціальні якості в контексті процесу соціалізації як становлення особистості та залучення її до матеріальної й духовної культури суспільства, психологічні особливості, що передбачають потребу в друзях та колективних формах діяльності, прагнення до самоствердження, культурологічні ознаки, що виявляються в потребі створення власного соціокультурного простору, протиставлення своєї культури культурі дорослих тощо [Кузьміна 2000].

Необхідність постійної демонстрації своєї приналежності до даної субкультури та одночасно неприналежності до інших субкультур призводить до вироблення певного набору ідентифікуючих ознак, що піддаються демонстрації, при чому, ними стають не лише зовнішні ознаки, як, наприклад, вбрання, зачіска, аксесуари, татуювання, а й мова даної субкультури [Бойко 2002, с. 352], що постає так званою «демонстрацією мовного паспорта» [цит. за: Копытина 2011, с. 123]. У межах даного дослідження певний інтерес становить вивчення механізмів лексичного поповнення соціального діалекту американських «сестер» та «побратимів», визначення їх продуктивності та виявлення кореляційних зв'язків між різними засобами словотворення.

Так, на основі методу уподібнення у лексичному складі «братнього» соціолекту американських студентів виникла певна кількість одиниць, наявних у загальному вжитку на позначення понять, що існують в реальному житті поза межами діяльності студентських гендерних спільнот, серед яких можна виділити, приміром, наступні: *co-ed societies* (так звані «змішані» спільноти, що об'єднують в своєму складі і юнаків, і дівчат), *actives* або *active members* (діючі члени студентських гендерних об'єднань), *umbrella organizations* (організації, що виступають «координаторами» діяльності студентських «братерств» та «сестринств» та регулюють їх діяльність), *hazing* (поняття на кшталт «дідівщини», що існує у лавах збройних сил, та вживається на позначення принизливого й жорстокого ставлення до новачків у лавах спільнот), *membership intake process, new member period, recruitment, intake, membership selection* (поняття, що вживаються на позначення процесу набору «новобранців» до лав спільнот), *infracation* (будь-яке порушення під час процедури набору нових членів), *open houses* (дні «відкритих дверей» у лавах спільнот, що проводяться з метою залучення нових членів), *bid* (запрошення до членства у студентському об'єднанні), *unanimous agreement* (одноставна домовленість про рівноправ'я всіх спільнот, що існують у межах «братньої системи»), *blackball* (видалення потенційного новачка з процедури проходження випробувального терміну) та деякі інші [Fraternity and Sorority Definitions; Greek Glossary; General Greek Life Vocabulary].

Певну кількість понять, що існують у межах студентських гендерних об'єднань, було лексикалізовано на основі методу специфікації. Так, наприклад, таке уточнення, як *women's fraternal groups* служить позначенням жіночих студентських об'єднань у межах «братньої»

системи. Поняття *sorority rush* позначає період «гонитви» саме за місце у «сестринстві». Термін *new member education period* служить позначенням періоду «виховання» новачків, тобто набуття ними необхідних знань та навичок з метою перетворення на повноцінних членів [General Greek Life Vocabulary].

Одну з найбільш численних категорій лексичних одиниць, що наповнюють «братній» соціолект американських студентів, становлять метафоричні утворення. З точки зору стилістичного навантаження вони виявляються найбільш виразними та створюють яскраве стилістичне забарвлення як в художніх та публіцистичних текстах, так і в повсякденному мовленні представників зазначеної субкультури, наприклад: *Greeks* («греки» як загальне найменування всіх членів студентських гендерних об'єднань, що виникло у зв'язку з такою їх ключовою ознакою, як найменування більшості цих організацій за допомогою літер грецького алфавіту), *Greek life* («грецьке» життя), *to go Greek* (податися в «греки»), *to earn one's letters* («заробити свої літери», тобто завоювати місце у «грецькій» спільноті), *rush week* (тиждень так званої «гонитви» серед новачків за отримання місця у спільноті), *hell week* («пекельний» тиждень, протягом якого новачки проходять «випробувальний термін» з низкою важких, а іноді навіть жорстоких та принизливих випробувань), *to take the pledge plunge* («пірнути» або «зануритися у випробування» для новачків – *pledges*, тобто так званих «заручників» або «випробуванців»), *big brothers* та *big sisters* («старші брати» та «сестри», що виконують роль наставників для новачків), *little brothers* та *little sisters* («молодші», тобто недосвідчені члени спільнот, що перебувають під «опікою» у «старших») та багато інших [Fraternity and Sorority Definitions; Greek Glossary; General Greek Life Vocabulary]. На основі такої ключової характеристики студентських гендерних об'єднань, як «грецькість», у мові виникає й безліч метонімічних утворень на зразок *a Chi Omega*, *a Kappa Epsilon*, *a Delta Phi*, що позначають окремих членів спільнот, названих цими літерами.

Не менш численну категорію поміж лексичних одиниць, що розглядаються, становлять контаміновані поняття, котрі, поряд з одиницями, утвореними на основі образних засобів вербалізації, виявляються не менш експресивними та стилістично-забарвленими. Окрім цього, слід зазначити, що вербалізація таких понять відбувається паралельно з методом уподібнення та переосмислення, в результаті чого в лексиконі американських «побратимів» виникли наступні новоутворення: *fracation* («братній» відпочинок – *fraternal vacation*), *fratastrophe* (надзвичайна або катастрофічна подія у межах «братньої» спільноти – *fraternal catastrophe*), *fratbatical* (тимчасове відсторонення члена «братнього» об'єднання від своїх обов'язків та участі у житті спільноти – *fraternal sabbatical* – на зразок так званої творчої відпустки), *fratfit* («братнє» вбрання – *fraternal outfit*), *fratititude* (ставлення до світу, що передбачає лише «братнє» бачення реальності і відкидає все, що існує поза межами «братньої» системи – *fraternal attitude*), *fratmosphere* («братня» атмосфера, що панує у певному місці або у певній ситуації на противагу речам, що існують поза межами «грецьких» спільнот – *fraternal atmosphere*), *Fratunday* («братня» неділя, що в розумінні американських «сестер» та «побратимів» триває протягом трьох днів – з п'ятниці і до неділі включно – у вирі безперервних розваг та вечірок – *Fraternat Sunday*) та ін. [Fraternity and Sorority Definitions; Greek Glossary; General Greek Life Vocabulary].

Деяку кількість лексичних утворень у межах «братнього» соціолекту становлять усічення, більшість з яких вживається переважно у розмовному мовленні студентів-«побратимів», що пов'язано з такою тенденцією, популярною серед молоді, як прагнення до мовної економії, наприклад: *frat*, *frat bro*, *big sis*, *big bro*, *little sis*, *little bro*, *rec letter* (від *recommendation letter*), *para* або *nalia* (від *paraphernalia*) тощо. Також незначну кількість лексем у межах «братнього» соціолекту становлять запозичення, серед яких, наприклад, можна виділити терміни *frater* та *soror*, що походять з латинської мови та послужили основою для утворення багатьох інших одиниць у межах даної категорії [Greek Glossary].

Проаналізовані у статті основні засоби поповнення лексичного складу «братнього» соціолекту дають можливість розподілити розглянуті лексичні одиниці за такими лексико-

семантичними групами: «устрій та внутрішня організація спільнот», «дозвілля та розваги їх членів», «стосунки між членами спільнот», «ставлення членів спільнот до зовнішнього світу та аутсайдерів», «елементи розмовного стилю», а також й деякі менш численні категорії, котрі можна виділити у межах зазначених.

Загалом, в основі словотворення «братньої» студентської лексики полягає тенденція до використання загальномовних ресурсів, характерних для загальнонаціональної англійської мови Сполучених Штатів. В результаті аналізу джерел фактичного матеріалу було виявлено, що найбільш продуктивними засобами поповнення лексичного фонду «братнього» соціолекту є уподібнення, конкретизація, метафоризація, контамінація, переосмислення, усічення. Незначну частину одиниць лексичного фонду зазначеного соціолекту складають запозичення. Лексичні одиниці зазначеної категорії характеризуються значною виразністю, високою стилістичною насиченістю, у зв'язку з чим виконують досить виразну стилістичну функцію у текстах публіцистичного й художнього характеру та у повсякденному мовленні. Окрім цього, «братній» соціолект американської студентської молоді постає доволі потужним джерелом поповнення лексичного складу сучасної англійської мови США.

Вивчення лексичного складу студентського «братнього» соціолекту виявляється перспективним напрямком лінгвокультурологічних та соціолінгвістичних досліджень з огляду на більш детальне вивчення специфіки вербалізації діяльності студентських «братерств» та «сестринств» на основі окремих способів словотворення, як, наприклад, контамінація, усічення, переосмислення тощо.

Література

- Аминова Л. В. Структурно-семантические особенности молодежного сленга в английском и французском языках : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Л. В. Аминова. – Уфа, 2004. – 18 с.
- Андреева Г. Р. Лексико-семантические особенности специального сленга (на материале английского языка) : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Г. Р. Андреева. – М., 2004. – 29 с.
- Бойко Б. Л. Молодежный жаргон как отражение взаимодействующих субкультур / Б. Л. Бойко // Встречи этнических культур в зеркале языка (в сопоставительном лингвокультурном аспекте) : Научный совет по истории мировой культуры. – М. : Наука, 2002. – С. 352-361.
- Дорда О. В. Аксіологічні аспекти американського студентського сленгу США / О. В. Дорда // Вісник СумДУ. – №11 (95)'. – 2006. – Том 2. – С. 39-43.
- Дорда О. В. Американський студентський сленг : лінгвокогнітивні аспекти / О. В. Дорда // Вісник ХНУ № 1052. – 2013. – С. 130-135.
- Карасик В. И. Язык социального статуса / В. И. Карасик. – М. : ИТДГК "Гнозис", 2002. – 333 с.
- Клименко О. Л. Субкультури американського суспільства та розвиток словникового складу сучасної англійської мови / О. Л. Клименко // Вісник Сум. держ. ун-ту. – Серія : Філол. науки. – 2005. – № 6. – С. 5-11.
- Копытина Н. Н. Молодежный социолект как одна из форм существования французского языка / Н. Н. Копытина // Научные ведомости. Серия «Гуманитарные науки». – 2011. – №12 (107). – Выпуск 10. – С. 123-130.
- Кузьмина С. Г. Средства выражения межличностных отношений в текстах молодежной сферы общения (грамматический аспект) : автореф. дис. ... канд. филол. наук / С. Г. Кузьмина. – М., 2000. – 23 с.
- Томахин Г. Д. Реалии-американизмы / Г. Д. Томахин. – М. : Высшая школа, 1998. – 239 с.
- Fraternity and Sorority Definitions : Greek Dictionary. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unlv.edu/getinvolved/greek-definitions>
- General Greek Life Vocabulary [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://greeklife.truman.edu/greekvocabulary.asp>
- Greek Glossary : Greek Life [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.twu.edu/greek-life/greek-glossary.asp>

УДК: 811.111.81'42

БЛИНОВА І. А.

(Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова)

КОМІЧНЕ У ТВОРАХ СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ПРОЗАЇКІВ: КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню особливостей функціонування категорії комічного в художньому прозовому дискурсі на матеріалі творів найяскравішого представника сучасної англомовної літератури – Курта Воннегута. Охарактеризовані поняття «комічне» і «комунікативна ситуація» в сучасному мовознавстві з акцентом на їх значущості для лінгвістичної поетики. Проаналізовані типові приклади навмисного обігрування мовних явищ на певних рівнях з метою створення комічного ефекту, що будується на порушенні параметрів моделі комунікативної ситуації Д. Хаймса. Виявлено стилістичні